

Briuselis, 2023 m. spalio 6 d.
(OR. en, lv, pl, sk)

Tarpinstitucinė byla:
2021/0218(COD)

13188/23
ADD 1 REV 3

CODEC 1631
ENER 502
CLIMA 409
CONSUM 322
TRANS 363
AGRI 525
IND 481
ENV 1009
COMPET 896

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinųjų atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652, projektas (pirmasis svarstymas) – Teisėkūros procedūra priimamo akto priėmimas = Pareiškimai

Belgijos pareiškimas

Belgija pripažįsta, kad stengiantis pasiekti Paryžiaus susitarimo tikslus reikia paspartinti energetikos pertvarką ir palapsniui atsisakyti iškastinio kuro. Belgija pritaris priėmimui, tačiau norėtų pareikšti susirūpinimą dėl iššūkių, susijusių su šioje Trečiojoje Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje nustatytais didesniais atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslais. Dideli demografiniai ir geografiniai apribojimai kartu su didelių energijai imlių pramonės klasterių egzistavimu reiškia, kad numatomus nacionalinius įnašus pagal Reglamento (ES) 2018/1999 II priede nurodytą formulę yra labai sunku pasiekti ir jie atrodo nepasiekiami, ypač per vos 7 metų laikotarpį.

Tas pats pasakytina apie privalomus sektorių tarpinius tikslus (susijusius su nebiologinės kilmės kuru / degalais iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, naudojamais pramonėje, transporto ir šildymo bei vėsinimo sektoriuose), kurie, atrodo, nėra suderinami su ekonomiškai efektyviu mūsų klimato tikslų pasiekimu. Nepaisant šių iššūkių, Belgija toliau konstruktyviai prisidės siekiant europinio tikslo.

Airijos pareiškimas

Airija palankiai vertina susitarimą dėl atnaujinto Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos teksto ir pripažįsta, kad 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslai turi būti plataus užmojo. Norint per palyginti trumpą laiką pasiekti plataus užmojo tikslus, reikės beprecedenčių visų visuomenės narių pastangų, ir labai svarbu, kad į šią kelionę leistumėmės visi kartu.

Airija laikosi nuomonės, kad neatsižvelgus į visas reikšmingo atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų padidinimo pasekmes, pavyzdžiui, dabartinį tarpinių tikslų taikymą pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, bus gauta priešingų rezultatų.

Jei nebus atsižvelgta į pasekmes, kyla pavojus, kad nukentės parama, kurios reikia atsinaujinančiosios energijos naudojimui skatinti, viešąsias lėšas nukreipiant nuo būtinų investicijų į valstybių narių energetikos sistemas, nepaisant jau padarytos didelės pažangos ir investicijų bei priimtų dar didesnių įsipareigojimų.

Galutiniame tekste nustatytas 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslas viršija tai, kas iš pradžių buvo pasiūlyta kaip Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio dalis. Didesnio atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslo poveikis ir bet kokie nenumatyti padariniai negali būti visiškai akivaizdūs tol, kol valstybės narės nebaigė atnaujinti savo nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų projektų.

Valdymo reglamente numatyta peržiūra atsižvelgiant į 2015 m. Paryžiaus susitarimo bendros pažangos įvertinimą. Airija mano, kad tokia Valdymo reglamento peržiūra būtų tinkama proga taip pat peržiūrėti tarpinių tikslų taikymą ir valstybėms narėms prieinamus atitikties mechanizmus. Atliekant tokią peržiūrą gali būti remiamasi valstybių narių pateiktuose atnaujintuose nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų projektuose pateikta analize.

Latvijos pareiškimas

Latvijos Respublika pabrėžia atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtojimo svarbą siekiant didinti energetinį saugumą ir nepriklausomumą, užtikrinti kainų stabilumą, sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir pasiekti Europos Sąjungos klimato srities tikslus.

Latvija pritaria pasiūlymo dėl direktyvos nuostatomis dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos skatinimo ir ypač pasiektam susitarimui dėl pagrindinių pasiūlymo elementų, kaip antai sektorių tikslai, šildymo sektorius ir bioenergija.

Latvija darys viską, kad įgyvendintų visas reikiamas priemones atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimui transporto sektoriuje padidinti, ir dirbs siekdama padidinti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą, kad sukurtų pajėgumus vandeniliui iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminti Latvijoje. Tačiau, Latvijos nuomone, atsižvelgiant į nacionalinę Latvijos padėtį, ji neturi pajėgumų įgyvendinti susitarimo dėl 25 straipsnyje išdėstytų uždavinių ir pareigų, susijusių su atsinaujinančiųjų išteklių energija, ir ypač vandenilio naudojimu transporto sektoriuje.

Latvija mano, kad nustatant reikalavimus atsinaujinančiųjų išteklių energijos skatinimo priemonėms, svarbu atsižvelgti į šalies ekonomines ir socialines sąlygas, nacionalinius energijos balansus ir pradinę padėtį.

Lenkijos pareiškimas

Lenkija yra viena iš greičiausiai augančių atsinaujinančiųjų išteklių energijos rinkų Europoje. Dėl vyriausybės paramos ir visuomenės dalyvavimo mūsų atsinaujinančiųjų išteklių energetikos pajėgumų augimas, ypač saulės energijos sektoriuje, pastaraisiais metais buvo eksponentinis. Siekdami paspartinti švarios energijos plėtojimą, sukūrėme stabilią teisinę sistemą ir nustatėme tinkamas paramos sistemas. Leidimų išdavimo procedūrų supaprastinimas ir paspartinimas yra sveikintini pasiūlymo elementai, tačiau jų nepakanka tam, kad būtų užtikrintas jo tikslų įgyvendinimas. Spartus atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimas iš dalies pakeistoje Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje siūlomu mastu ir energijos gamybos iš nuo oro sąlygų priklausomų energijos išteklių dalies didėjimas kelia pavojų tiek tinklo stabilumui, tiek bendram energetiniam saugumui. Lenkija nuolat pabrėžė, kad energetikos pertvarka turi būti vykdoma tokiu tempu, kuris būtų pasiekiamas energetikos sistemai, prieinamas visuomenei ir palankus Europos pramonei. Tikslai turėtų būti realistiški ir suteikti valstybėms narėms lankstumo renkantis tinkamas jų įgyvendinimo priemones.

Be to, atsižvelgiant į reglamento projekto poveikį valstybių narių energijos rūšių deriniui ir dėl to kylančias neigiamas socialines pasekmes, Lenkijos nuomone, siūlomo akto teisinis pagrindas turėtų būti SESV 192 straipsnio 2 dalies c punktas.

Todėl Lenkija negali pritarti siūlomai peržiūrėtai Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvai.

Lenkija taip pat toliau laikosi savo neigiamos pozicijos dėl viso Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio, kuriame nustatyti nerealistiški tikslai ir užmojis ir kuriuo daromas didelis poveikis valstybių narių energijos rūšių deriniams. Lenkija laikosi nuomonės, kad didžioji priemonių rinkinio dalis įgyvendinama remiantis neteisingu teisiniu pagrindu, sukuriant pavojingą precedentą.

Rumunijos pareiškimas

Rumunija yra tvirtai įsipareigojusi eiti dekarbonizacijos keliu ir pasiryžusi siekti ES nulinio grynojo kiekio tikslų.

AIED III yra svarbus Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio etapas ir ja buvo siekiama sudaryti sąlygas pritraukti investicijas, kurių reikia siekiant gerokai sumažinti išmetamą ŠESD kiekį visuose sektoriuose, taip racionalizuojant valstybių narių pastangas pasiekti klimato srities tikslus.

Tačiau, kaip Rumunija nurodė derybų metu, norint, kad ES pasauliniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslai, taip pat sektorių tikslai, susiję su atsinaujinančiais energijos ištekliais ir vandenilio gamyba, būtų veiksmingi, jie turėtų būti grindžiami nacionaliniais ypatumais ir potencialu. Galutinio teksto užmojo lygis yra didelis ir sunkiai pasiekiamas, atsižvelgiant į realias Rumunijos projekcijas, jis viršija galimus įgyvendinti tikslus, kuriems Rumunija pritarė per derybas dėl šio dokumento. Rumunija yra susirūpinusi tuo, kad didesni užmojai gali turėti atgrasantį poveikį ir lemti didesnes išlaidas tam tikriems sektoriams, kurie neturi galimybės įgyvendinti tvarios energetikos pertvarkos laikotarpiu iki 2030 m., ir dėl to gali tapti nekonkurencingi.

Rumunija taip pat laikosi nuomonės, kad II priede pateikta formulė, nors ir neprivaloma, nėra pakankamai pritaikyta atsižvelgti į nacionalinius ypatumus ir skirtingus energijos rūšių derinius. Norėtume pakartoti, kad pagal SESV 194 straipsnį kiekviena valstybė narė turi teisę apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti iš skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą energijos tiekimo struktūrą.

Rumunija tvirtai remia technologinio neutralumo principą ir atsinaujinančiųjų išteklių bei mažo anglies dioksido kiekio technologijų tarpusavio papildomumą. Nors galutinėje redakcijoje atsispindi galimybė naudoti kitas atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio rūšis, kad būtų išvengta technologijų tarpusavio konkurencijos, manome, kad 22b straipsnyje nustatytais sąlygomis ne iki galo panaikinamos per derybas išsakytos mūsų abejonės dėl to, kaip užtikrinti vienodas sąlygas ir vienodas paskatas visiems mažo anglies dioksido pėdsako energijos šaltiniams, galintiems prisidėti prie dekarbonizacijos.

Slovakijos Respublikos pareiškimas

Slovakijos nuomone, 2030 m. bendras ES atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslas yra itin plataus užmojo ir labai sunkiai pasiekiamas. Kalbant apie nacionalinį energijos rūšių derinį ir jo raidą, Slovakijos Respublika nemato realios galimybės kaip nors reikšmingai padidinti savo užmojį šioje srityje ir pabrėžia, kad pagal Reglamento (ES) 2018/1999 II priede pateiktą neprivalomą formulę apskaičiuojant bet kokią papildomą indėlį siekiant atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslų gali būti neatsižvelgiama į visus atitinkamus veiksnius nacionaliniu lygmeniu ir todėl gali neatspindėti realaus atsinaujinančiųjų išteklių plėtojimo šalyje potencialo.

Nors manome, kad plataus užmojo transporto ir šildymo tikslus įgyvendinti yra sunku ir yra pavojus, kad jie liks neįgyvendinti, Slovakijos Respublika stengsis juos įgyvendinti, savo tikslus ir priemones nustatydama nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane.

Mes taip pat laikomės išlygos dėl paramos vandenilio gamybai iš mažo anglies dioksido pėdsako šaltinių – vieno iš svarbiausių klausimų Slovakijoje, kuris direktyvoje nebuvo tinkamai išspręstas.

Pareiškimas Komisijos vardu dėl AIED 22a ir 22b straipsnių

Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos 22a ir 22b straipsniai padės vykdyti reikiamas permainas, būtent skatins pramonėje keisti iškastinį kurą kitomis žaliavomis, o tais atvejais, kai pramoninius procesus elektrifikuoti sunku, mažinti per juos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

Atsižvelgdama į šio tikslo naujumą ir į tai, kad šiuo metu žengiami tik pirmieji su vandenilio rinka susijusios pertvarkos žingsniai, Komisija pripažįsta, kad šiam tikslui pasiekti (bent jau iki 2030 m.) reikės daug valstybių narių pastangų ir didelių viešųjų ir privačiųjų suinteresuotųjų subjektų investicijų.

Komisija pripažįsta, kad 22a straipsnio 1 dalies penktoje pastraipoje nustatyto tikslo įgyvendinimas tam tikrais atvejais (net ir tada, kai kartu taikomas 22b straipsnis) pareikalaus didelių išlaidų, susijusių su gamybos įrenginių, kurių procesus reikia modifikuoti, pritaikymu. Tai pasakytina apie tam tikrus amoniako gamybos įrenginius, į kurių gamybos procesus reikia daug investuoti siekiant pakeisti juose naudojamą vandenilį, pagaminamą taikant garinio metano riformingo metodą. Todėl, vertindama, ar laikomasi 22a straipsnio 1 dalies penktoje pastraipoje ir 22b straipsnio pirmos pastraipos b punkte nustatytų reikalavimų, Komisija tam tikrais konkrečiais atvejais, kai tai bus tinkamai pagrįsta, į šiuos esamus gamybos įrenginius neatsižvelgs, jei jie bus visiškai amortizuoti ir jei bus priimtas galutinis sprendimas investuoti į jų modifikavimą.

Apskritai Komisija pripažįsta ir tai, kad direktyvoje nustatytiems tikslams, visų pirma bendram atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslui ir transporto bei pramonės sektoriams nustatytiems tikslams, pasiekti reikės daug valstybių narių pastangų, didelių viešųjų ir privačiųjų suinteresuotųjų subjektų investicijų ir galbūt didelių investicijų iš nacionalinių biudžetų. Komisija pripažįsta, kad reikia padėti valstybėms narėms įgyvendinti šiuos tikslus.

Komisija pripažįsta, kad valstybės narės, nusprendusios naudoti ne atsinaujinančiųjų išteklių energiją, o kitų rūšių neiškastinius energijos išteklius, naudodamos tokius išteklius prisideda prie tikslo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui.

Komisija taip pat pripažįsta, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslai ir papildomi priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmai, kurių esmė – atsižvelgiant į konkrečias nacionalines aplinkybes ir konkrečios šalies energijos tiekimo struktūrą, naudoti kitų rūšių neiškastinius energijos išteklius, prisidedančius prie tikslo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui, turėtų būti derinami tarpusavyje. Komisija mano, kad šiuo tikslu valstybės narės, nusprendusios imtis papildomų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų, kuriais siekiama plėtoti kitų rūšių neiškastinius energijos išteklius, turėtų į tuos veiksmus įtraukti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą, susijusią su padidintu privalomu bendru Sąjungos tikslu.